

УПУСТВО

УПРАВЕ ЗА РАТНУ ШТЕТУ

ОД 18. ЈУЛА, 1923. ГОД., БР. 18872.

СВИМА ОПШТИНСКИМ СУДОВИМА НА ТЕРИТОРИЈИ
ПРЕДРАТНЕ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ ЗА
ПРАВИЛАН И ЈЕДНООБРАЗАН РАД ПО СВИМА ПО-
СЛОВИМА ОКО ИСПЛАТЕ РАТНЕ ШТЕТЕ

Први део. Поступак.

Предходне напомене.

Средства за исплату ратне штете Управа за ратну штету послаће општинским судовима преко надлежних власти. Како су од средстава за исплату за сада израђене само обвезнице 2¹/₂ процентне државне ренте, а не и бонови за репарацију, и како Управа за ратну штету за сада на располагаже готовим новцем, у колико је и њиме исплата по закону прописана, — то ће се од стране Управе доставити општинским судо-

вима у место бонова за репарацију „књига потврда о неиздатом бону“, а у место готовога новца „књига потврда о неисплаћеном новцу“. Из прве књиге општински судови ће издавати потврду о неиздатом бону, а из друге књиге потврду о неисплаћеном готовом новцу на ону суму на коју дотично оштећено лице по закону има права. Уникат ових потврда општински судови ће увек задржати, а дупликат дотичном оштећеном издати. Коначна исплата по овим „потврдама“ накнадно ће се ликвидирати.

Пријем средстава за исплату

Општински судови од одређених власти примаће потребан број обвезница по нумерама и серијама, пребројавањем сваке обвезнице по наособ, а не по назначењима која у том погледу садрже пакети у којима су оне упаковане. Од истих власти општински судови ће примити и „књиге потврда о неиздатом бону“, као и „књиге потврда о неисплаћеном новцу“.

О пријему свега овога општински судови ће издати дотичним властима писмену потврду.

Са примљеним обвезницама судови се задужују у нарочитој књизи, ако немају депозитног дневника на страни „примања“.

Припреме за исплату.

Пре непосредне исплате, општински судови ће се добро упознати са Законом о исплати ратне штете од 29. новембра 1922. године, и овим упуством, које у својем II делу садржи и потребно објашњење закона. Потом ће општински судови на уобичајени начин објавити грађанству, да ће отпочети са исплатом извршних пресуда о досуђеној ратној штети.

У овом погледу мора се нарочито имати на уму:

1) Да се исплата има вршити само по извршним оригиналним пресудама о досуђеној оштини.

По овереним преписима извршних пресуда, моћи ће се исплата захтевати и учинити једино у томе случају, ако пријављено лице наведе вероватан узрок, због кога оригинал не може поднети, а поред тога приведе и два пунолетна грађанина који ће јамчити, да ће они материјално одговорати за сву штету, која би због непредаје оригинала могла наступити. Без таквог јемства, као и у случају датог јемства, ако је представка по оцени општинског суда невероватна, застаће се са сваким даљим радом и

предмет послати Управи за ратну штету на решење.

2) Исплата се има вршити само по оним извршним пресудама, које су код дотичног општинског суда благовремено пријављене и у општинске књиге уведене (члан 10. Закона о исплати ратне штете), као и по оним извршним пресудама, које из оправданих разлога нису могле бити укњижене у остављеном року, али за које је Управа за ратну штету донела своје решење о оправданости задоцњења.

Оштећена лица која се у одређеном року ради књижења нису пријавили, нити су одоцњеност пријаве код Управе за ратну штету оправдали, немају права на исплату ратне штете, — чл. 13. пом. Закона.

Исплату ратне штете по означеним пресудама може захтевати и потребне изјаве давати само оно лице на чије име дотична пресуда о досуђеној оштини и гласи, или његов пуномоћник са специјалним пуномоћијем које се по закону тражи за пријем новца. То пуномоћије подноси се општинском суду на увиђај у оригиналу, а препис његов прилаже се односним актима.

Ако је ратна штета досуђена каквом правном лицу или установама у опште, исплату ће моћи захтевати и потребне изјаве давати само њихови законски представници.

Ако је ратна штета досуђена маси кога умрлог лица, или би дотично лице коме је оштета досуђена, умрло после изречене пресуде, онда ће ову исплату моћи захтевати и потребне изјаве давати наследници дотичнога лица, ако је питање о наслеђу расправљено и ако су наследници пунолетни, о чему се имају и докази поднети. Ако међу наследницима има и малолетних, онда ће стараоци дотичних малолетника, заједно са осталим пунолетним наследницима исплату тражити и потребне изјаве давати, подносећи том приликом и доказе о старатељству.

Ако маса није расправљена, а нема ни старалаца, онда ће општински судови, чим за такав случај сазнаду, тражити од надлежног старатељског судије да дотичном умрлом лицу за тај посао одреди заступника, који ће за умрлог исплату захтевати, потребне изјаве давати и накнаду примити.

У сваком случају, кад се за рачун масе исплата врши њеним стараоцима или одређеном

заступнику, општински судови биће дужни известити и надлежног старатељског судију о свакој таквој исплати са назначењем величине исплаћене оштете.

Дакле, само оштећено лице лично, његов пуномоћник или законски представник како је то напред изложено, може потребне изјаве за исплату давати, и само таквим лицима општински судови ће пуноважну исплату учинити, разуме се пошто се предходно увере о његовој идентичности. Према томе, лица која би се пријавила као правопримјеници по појединим пресудама, било да су то постали путем доброчинога или теретнога уговора не могу, захтевати исплату, нити им се иста може извршити. По чл. 89. Уредбе о накнади штете, правни посао између уступитеља и правопримјеника сматра се да не постоји, а досуђена штета припада инвалидском фонду. Од тога се изузимају једино преноси између крвних сродника по тазбини, и преноси између мужа и жене. Таква лица општински судови ће по поднетим доказима као пуноважне правопримјенике оштећенога сматрати и са њима, као и са оштећеним лицима поступати.

По свакој извршној и регистрованој пре-

суди, као и по оним пресудама по којима је одоцњеност књижења оправдана, општински суд ће сваког оштећеног, односно његовог пуномоћника или законског представника у кратко саслушати о захтеву исплате, одузимајући од њега оригиналну извршну пресуду. У том саслушању дотично лице мора изјавити: да ли је по поднетој пресуди примљено и колико на име почесне исплате — аконтације; да ли је по истој пресуди извршена куповина каквих добара и у ком износу; и најзад да ли је до сада по тој пресуди ма каква друга корист прибављена. При оваквом саслушању дотичноме лицу има се предочити, да ће за неистинито представљено стање ствари у том погледу, одговарати у сваком случају материјално, па и кривично где таквој одговорности буде било места по закону. Такво саслушање потписује пријављено лице ако је писмено, а ако је оно неписмено, или због какве физичке мане не може да се потпише, онда ће му се ово саслушање пред два присутна писмена сведока прочитати, један од њих потписаће га, па ће све то и они својим потписима констатовати, а такав протокол овериће председник или члан суда са деловођом.

При овоме саслушању судови ће нарочито обратити пажњу, да се изјаве појединаца слажу са констатацијама на пресудама о већ примљеној каквој накнади, или са извештајем ове Управе, Дирекције Плена, или других државних и самоуправних власти ако би их општински суд особено добио за дотично лице, или најзад са стањем ствари које би и самоме општинском суду било познато.

Обрачун за исплату.

Протокол саслушања о коме је напред реч, суд ће завести у свој деловодни протокол.

На полеђини саслушања извршиће се обрачун за исплату у свему онако, како је прописано Законом о исплати ратне штете и протумачено у објашњењу овог закона, које је изложено у II делу овог Упуства.

Ако би се при саставу таквог прорачуна појавили случајеви који ни у закону, ни у поменутом објашњењу нису предвиђени, или би поједини случајеви у опште били нејасни општинском суду, онда ће се са прорачуном застати и такав предмет послати Управи за ратну штету на објашњење

и решење, настављајући рад по осталим неспорним пријавама.

Обрачун за исплату треба да садржи: колико је оштећеноме по поднетој пресуди досуђено на име стварне штете, а колико на име допунских трошкова ако их има;

који се и колики одбитци од таквих досуда имају извршити. (Особено назначити одбитке за фонд ратних инвалида, а особено друге одбитке: аконтације, куповине добара и томе подобно); колико се оштећеноме има исплатити на име стварне штете у обвезницама или готову новцу, а колико на име допунских трошкова у обвезницама и бону за репарацију. (Особено у обвезницама, а особено у бону за репарацију).

Такав обрачун саставља и потписује општински суд са деловођом.

Исплата.

По напред састављеном обрачуну извршује се исплата.

По пресудама по којима се накнада поред обвезница има исплаћивати и готовим новцем и боном за репарацију, издаће се оштећеноме у место готовог новца писмена „*потврда*“ о томе,

да му приликом ликвидације дотична сума није исплаћена у готом новцу. У место бона за репарацију издаће се оштећеноме писмена „*потврда*“ о томе, да му приликом ликвидације није издат бон за репарацију за одговарајућу суму. Овакве писмене потврде издају се из одговарајућих књига „*потврда о неисплаћеном готовом новцу*“ и „*неиздатом бону за репарацију*“, које књиге општински судови буду заједно са обвезницама примили.

Такве потврде потписују председник или један члан општинског суда са деловођом. Уникат ових потврда остаје у дотичној књизи.

Исплата ће се вршити по особеној *признаници*, која се прикључује актима. У тој признаници мора бити означено:

- 1) по пресуди кога је суда исплата учињена;
- 2) коју је суму оштећени примио у обвезницама $2\frac{1}{2}$ процентне државне ренте и под којим су бројевима те обвезнице са назначењем и њихових серија;
- 3) на коју је суму и под којим бројем и серијом примљена потврда о неисплаћеном новцу;

- 4) на коју је суму и под којим бројем и серијом примљена потврда о неиздатом бону; и
- 5) ко је исплату извршио.

Ове признанице састављају се по обрасцу Бр. 1 на крају овог Упустава.

Такву признаницу потписује оштећени ако је писмен, а исту оверавају председник или члан суда са деловођом. Ако оштећени није писмен, исплата ће се извршити у присуству два писмена сведока од којих ће један оштећеног потписати и то назначити, а и саму исплату својим потписом потврдити. И ову признаницу оверавају председник или члан општинског суда са деловођом.

Завршни послови

Одмах по свакој учињеној исплати општински судови ће увести такву исплату у нарочити „*списак извршених исплата досуђених рашних шпеша*“ који се списак има саставити по обрасцу Бр. 2. на крају овог Упустава.

У томе списку мора бити означено: 1) редни број; 2) под којим је бројем укњижена дотична пресуда у одговарајућој књизи; 3) број деловодног протокола; 4) име и презиме оштећеног лица

коме је исплата учињена; 5) место одакле је оштећени (срез и округ); 6) колико је исплаћено у обвезницама: а) на име стварне штете; и б) на име допунских трошкова; 7) на коју је суму издата потврда о неисплаћеном готовом новцу; 8) на коју је суму издата потврда о неиздатом бону; 9) колико је задржано за фонд ратних инвалида: а) на име процента 3 или 5%; и б) на име преостатака од 1.000; и 10) примедба.

Такав списак који мора бити израђен у два примерка овериће цео општински суд са деловођом. Један његов примерак суд ће задржати за себе а други примерак послаће заједно са свима предметима учињених исплата овој Управи ради коначне ликвидације и давања разрешнице. По томе списку судови ће утврдити колика је сума укупно у дотичној општини задржана за фонд ратних инвалида. О томе ће се сачинити особени извештај за Управу ратне штете, која ће по свима таквим извештајима свих општинских судова, те задржане суме заменити обвезницама и у таквом облику предати их фонду ратних инвалида.

По стању ствари које поменути спискови покажу, општински судови ће се у погледу из-

даних обвезница, раздужити у својој депозитној књизи на страни „*издавања*“.

Неиздате обвезнице, као и неупотребљене потврде из књига неиздатих бонова и неисплаћеног готовог новца — ако би их било — општински судови ће вратити Управи за ратну штету назначујући у акту тачно број употребљених потврда из књига о неисплаћеном готовом новцу и неиздатом бону за репарацију.

Други део

Објашњење Закона о исплати ратне штете.

Накнада ратне штете досуђене извршним пресудама грађанима, установама и самоуправним телима предратне Краљевине Србије и Црне Горе, исплаћује се на начин предвиђен у одредбама Закона о исплати ратне штете, који је закон донет 29. новембра 1922. године, а обнародован у 280. броју „Службених Новина“ од исте године.

По члану 10. тога Закона и објашњењу ове Управе Бр. 17924 општински судови који су надлежни да изврше предају обвезница и бонова и готовог новца оштећеним лицима, надлежни су у исто време да сами изврше и де-

таљан прорачун о томе, који се и колики одбитци имају извршити у смислу тога законског прописа при исплати сваке пресуде посебице, као и то, колики се број обвезница, евентуално и бонова и готовог новца, има дати сваком оштећеном лицу за његову извршну пресуду.

Начин исплате ратне штете предвиђен је у одредбама чл. 10., 11. и 12. пом. Закона, а средства за такву исплату у члану 1. истог Закона.

У овом законском пропису (чл. 1.) предвиђена су ова:

Средства за исплату ратне штете.

1. Обвезнице $2\frac{1}{2}$ процентне државне ренте свака од по хиљаду динара, које гласе на доносиоца — чл. 2. пом. Закона;

2. Бонови за репарацију који гласе на име оштећеног лица, а којима се оштећени могу обештетити у натури добрима која се добијају на име репарације из држава осуђених уговорима о миру на накнаду ратне штете; и

3. Готов новац у онолико, колико је то законом прописано.

Начин исплате ратне штете.

При исплати пресуда о досуђеној ратној штети закон води рачуна о томе: да ли је пресудом досуђена само накнада претрпљене штете — стварне оштете без допунских трошкова, или су поред такве штете досуђени и допунски трошкови. У оба случаја води се рачуна о величини досуда, па се за поједине случајеве и особени поступак при исплати прописује.

Пре излагања на који се начин има вршити исплата ратне штете важно је истаћи; да се код стварних штета, досуђених једном истом лицу по двама или већем броју извршних пресуда, укњижених код истог општинског суда, *врши сабирање дошичних стварних штета.* Нађена збирна сума сматра се дакле, као да је једном пресудом досуђена, па се према томе и потребан обрачун врши.

А. Исплата пресуда о досуђеној ратној штети без допунских трошкова.

Код таквих пресуда законодавац водећи рачуна о величини досуђене оштете прави разлику у начину исплате: по пресудама до 5000 динара закључно; даље, по пресудама преко 5000

до 100.000 динара акључно; затим по пресудама преко ове суме до 500.000 динара закључно, и најзад по пресудама код којих је досуда већа од 500.000 динара. О томе се говори у IV и V одељку члана 10. пом. Закона.

1. Исплата досуђене ратне штете која није већа од 5000 динара.

По таквим пресудама, оштећеним лицима досуђена сума оштете исплаћиваће се у потпуности, и то: за пуне хиљаде исплатиће се државним обвезницама $2\frac{1}{2}$ процентне државне ренте, а преостаци испод 1000 (јединице, десетице, стотине) имају се исплатити готовим новцем.

За случај овакве исплате наводи се овај пример: Пресудом је досуђена накнада штете у суми 4580 динара. Оштећеноме се издају четири обвезнице за суму од 4000 динара, а преостатак од 580 динара има се исплатити у готовом новцу.

II Исплата досуђене ратне штете преко 5000 до 100.000 динара закључно.

По таквим пресудама оштећеним лицима досуђена сума оштете за пуне хиљаде, исплатиће се државним обвезницама $2\frac{1}{2}$ процентне ренте у потпуности само у случају, кад гласе

на пуне хиљаде. Ако би било преостатака испод 1000 (јединице, десетице, стотине) такви преостаци неће се никако исплаћивати, већ ће се задржавати за фонд ратних инвалида.

За случај овакве исплате наводи се овај пример: Пресудом је досуђена накнада штете у суми 85.680 динара. Оштећеноме се издају 85 обвезница за суму од 85.000 динара, а преостатак од 680 динара припада фонду ратних инвалида.

III Исплата досуђене ратне штете преко 100.000 до 500.000 динара закључно.

Исплату оштета по пресудама у оволиком износу, закон је особено регулисао. Тако, закон предвиђа и наређује да се при исплати оваквих пресуда, од целокупне досуђене оштете има претходно одбити проценат 3% у корист фонда ратних инвалида. Остатак по одбитку тога процената исплаћује се оштећеноме обвезницама $2\frac{1}{2}$ процентне државне ренте за пуне хиљаде. Ако би било преостатака испод 1.000 (јединице, десетице, стотине) такви преостаци неће се исплаћивати оштећеноме већ се ти преостаци заједно са одбијеним процентом, задржавају за фонд ратних инвалида.

За случај овакве исплате, наводи се овај пример: Пресудом је досуђена накнада штете у суми

258.650 динара. Од те целокупне оштете одбија се проценат 3% за фонд ратних инвалида у суми 7.759.50 динара. Остатак од 250.890.50 динара има се оштећеноме исплатити обвезницама и то само у износу пуних хиљада, — дакле, за суму од 250.000 динара, а преостатак испод 1.000 у 890.50 динара припада фонду ратних инвалида. Према томе укупна сума за инвалидски фонд по овој оштини износи 8.650 динара.

IV. Исплата досуђене ратне штете веће од 500.000 динара.

По таквим пресудама исплата досуђене штете врши се у свему као и у претходном случају под III само се при исплати таквих пресуда задржава за фонд ратних инвалида не 3% већ проценат од 5%.

За случај овакве исплате наводи се овај пример: Пресудом је досуђена накнада штете у суми 650.780 динара. Од те целокупне оштете одбија се проценат 5 од сто за фонд ратних инвалида у суми 32.539 динара. Остатак од 618.241 динара има се оштећеноме исплатити обвезницама у износу пуних хиљада — дакле за суму од 618.000 динара, а преостатак испод 1.000 у 241 динара припада фонду ратних инвалида. Према томе укупна сума за инвалидски фонд по овој оштини износи 32.780 динара.

Б. Исплата пресуда по којима су оштећеним лицима, поред накнаде стварне штете, досуђени и допунски трошкови.

О исплати оваквих пресуда Закон говори у своме чл. 11. Пре излагања самога начина исплате важно је констатовати:

1) да је Закон о исплати ратне штете укинуо наређење чл. 65. Уредбе о накнади штете од 20. јуна 1920. год., и према томе за утврђивање права на исплату досуђених допунских трошкова нису потребни никакви накнадни докази сем судске пресуде којом су они досуђени;

2) да се обрачун за исплату допунских трошкова по оваквим пресудама има вршити особено и пошћуно одвојено од обрачуна за исплату стварне штете досуђене истом пресудом;

3) да се код исплате досуђених допунских трошкова не могу вршити никакви одбитци у корист фонда ратних инвалида, било у облику процента било у облику преостатака испод 1.000 (јединице, десетице и стотине);

4) да се код допунских трошкова досуђених једном истом лицу, по двама или већем броју извршних пресуда, укњижених код истог оп-

штинског суда не врши сабирање дотичних допунских трошкова, већ се свака досуда таквих допунских трошкова особено посматра и као таква обрачунава и исплаћује по свакој пресуди посебице, на начин како је у Закону изложено.

За стварну штету по таквим пресудама врши се сабирање на начин како је напред изложено код пресуда без допунских трошкова.

По оваквим пресудама о досуђеној стварној штети и допунских трошкова, исплата саме стварне штете има се вршити у свему онако како је чл. 10. пом. Закона предвиђено за исплату штете без допунских трошкова — I одељак чл. 11. истог Закона.

Исплату пак, допунских трошкова по дотичној пресуди Закон је предвидео и регулисао на овај начин:

а) исплата допунских трошкова који нису већи од 100.000 динара.

Такве исплате врше се обвезницама $2\frac{1}{2}$ процентне државне ренте рачунајући само пуне хиљаде. Преостатци испод 1.000 (јединице, десетице, стотине). ако би их било, врше се боном за репарацију.

Оштећеноме је досуђена стварна штета у суми 25.550 динара и допунски трошкови у суми 85.650 динара. Од досуђене штете (с обзиром на начин исплате како је напред на свом месту предвиђено), има се исплатити оштећеноме у обвезницама сума од 25.000 динара а преостатак у 550 динара задржава се у корист ратних инвалида.

Досуђени допунски трошкови у суми 85.650 динара исплатиће се оштећеноме обвезницама у износу пуних хиљада — дакле за суму од 85.000 динара, а за преостатак испод 1.000, који у овом случају износи 650 динара, оштећеноме се има издати бон за репарацију, који гласи на ту суму и на његово име. На тај начин према коначном обрачуну, оваква пресуда била би исплаћена оштећеноме: у обвезницама за суму од $25.000 + 85.000 = 110.000$ дин.; и у бону за репарацију за суму од 650 динара. За фонд ратних инвалида обустављена сума износи 550 динара.

б) Исплата допунских трошкова који су већи од 100.000 динара.

Такве исплате врше се на овај начин:

Првих 100.000 динара досуђених допунских трошкова, у сваком случају, исплаћују се обвезницама $2\frac{1}{2}$ процентне државне ренте. Вишак преко те суме, ма колики он био, исплатиће се:

једна половина, рачунајући само пуне хиљаде, такође у обвезницама $2\frac{1}{2}$ процента државне ренте, а остатак боном за репарацију, који гласи на целокупан такав остатак и на име оштећеног.

За овакав случај исплате наводи се овај пример:

Оштећеноме је досуђена стварна штета у суми 85.650 динара и допунски трошкови у суми 350.660 динара. Досуђена штета с обзиром на начин исплате како је напред на свом месту предвиђено, има се исплатити оштећеноме у обвезницама за суму од 85.000 динара, а преостатак у 680 динара задржава се у корист фонда ратних инвалида.

Досуђени допунски трошкови у износу 350.660 динара исплатиће се на овај начин:

Првих 100.000 динара исплаћује се оштећеноме обвезницама $2\frac{1}{2}$ процентне државне ренте. Од вишка преко те суме у 250.660 динара, исплаћује се такође обвезницама једна половина те суме, рачунајући само пуне хиљаде, која половина у овом случају у пуним хиљадама износи 125.000 динара. За остатак у $125.330 + 330 = 125.660$ динара, издаје се оштећеноме бон за репарацију, који гласи на ту суму и на његово име. На тај начин оштећени ће у исплату ових допунских трошкова добити у обвезницама $100.000 + 125.000 = 225.000$ динара и бон за репарацију у суми 125.660 динара.

Оваква пресуда према коначном обрачуну била би исплаћена оштећеноме: у обвезницама за суму од $225.000 + 85.000 = 310.000$ динара, и у бону за репарацију за суму од 125.660 динара. Обустављена сума за фонд ратних инвалида износи 680 динара

У изузетном случају, ако би вишак допунских трошкова преко 100.000 динара износио суму мању од 2.000 динара, цео тај вишак исплатиће се боном за репарацију, пошто половина испод 2.000 динара не садржи ни једну пуну хиљаду, да би се таква половина могла државном обвезницом исплатити.

За овакав случај исплате наводи се овај пример:

Оштећеноме је досуђено на име допунских трошкова 101.999 динара. Првих 100.000 динара исплатиће се обвезницама у одговарајућој вредности, а остатак у 1.999 динара боном за репарацију.

Исплата досуђене ратне штете и допунских трошкова по оним пресудама, по којима је оштећени пре исплате прибавио извесну корист.

Исплату таквих пресуда законодавац предвиђа у чл. 12. Закона о исплати ратне штете. У овој законској одредби предвиђени су ови случајеви:

1) где су оштећена лица раније добила позајмице у новцу из средстава добивених са секвестираних имања, или иначе ради обнове својих оштећених имања или радњи;

2) где су оштећена лица добила од државе стоку на приплод или иначе, или су добила каква друга добра на употребу или уживање на одређено или неодређено време;

3) где су оштећена лица добила извесне предмете од Дирекције Плена, или преко државних и самоуправних власти;

4) где су оштећена лица већ извршила нарудбине са више од 50% од свога оштећења.

За исплату ратних штета у оваквим случајевима закон је прописао особена правила за сваки случај посебице. Како је по закону, пре саме исплате оваквих пресуда потребно да Управа за ратну штету, као надлежна, донесе претходно потребне одлуке, по свима оним питањима, од којих зависи правилна исплата, то ће општински судови у свима напред изложеним случајевима са исплатом застати. Рад општинских судова по овим предметима ограничиће се само на то, да од оштећеног лица узме протоколарну изјаву о траженој исплати ратне штете са на

значањем, који случај примљене користи код њега постоји, па ће ту изјаву, заједно са овереним преписом његове пресуде, послати Управи за ратну штету на надлежно решење.

У случајевима где је по овој законској одредби потребно извршити процену вредности примљених добара или стоке, водећи рачуна о вредности њиховој у времену пријема, послаће се са актима и протокол такве процене.

Процена се врши код дотичног општинског суда од стране три процениоца; једнога бира оштећени, други је проценилац један одборник, кога општински суд са одбором стално за те послове буде одредио, а трећи је проценилац председник дотичног општинског суда или његов заступник. Процена се врши у присуству оштећеног, који на исту има права дати своје примедбе.

Треба имати на уму да у побројане случајеве не долазе случајеви *куповине добара од Управе за ратну штету* непосредно или посредно, по извршним пресудама на којима је куповна цена тачно означена и отписана; као и *случајеви примања почесне исплате* — *акон-*

пација у готовом новцу, коју аконтацију предвиђа члан 7. поменутог Закона.

Исплате у ова два случаја општински судови ће сами ликвидирати придржавајући се општих, већ изложених законских прописа. Отписане суме купљених добара, као и суме примљене аконтације у готову новцу, општински судови ће претходно одбити од досуђене стварне штете, па остатак исплатити обвезницама по општим наређењима за исплату. При таквом поступању потребно је претходно обратити пажњу на то, да ли је целокупна досуђена сума оштете (само стварне штете) мања или већа од 100.000 динара т. ј. да ли је целокупна сума досуђене штете ослобођена процентног законског одбитка 3% односно 5% у корист фонда ратних инвалида, или је досуђена штета таквим процентним одбитком по закону оптерећена.

У првом случају — кад је досуђена штета мања од 100.000 динара, и према томе горњег процентног одбитка ослобођена, вредност купљене стоке и добара, или сума примљене аконтације у готову новцу, има се просто одбити од досуђене оштете, па са остатком поступити

при исплати по општим, већ познатим законским наређењима.

За овакав случај исплате наводи се овај пример:

Оштећеноме је досуђено на име стварне штете 45.609 динара. Вредност купљене стоке или добара, отписане на пресуди, или сума аконтације у готову новцу износи 4.200 динара. Од целокупне суме досуђене штете у 45.609 динара одбија се означена отписана вредност куповине, односно аконтирана сума од 4.200 динара; добија се остатак у суми од 41.400 динара. Оштећеноме се исплаћује у обвезницама сума од 41.000 динара а преостатак у 400 динара припада фонду ратних инвалида.

У другом случају — кад је досуђена штета већа од 100.000 динара и према томе, поменутим процентним одбитком оптерећена претходно се одбија проценат 3% односно 5% од целокупне досуђене стварне штете. Затим се од остатка има одбити вредност купљене стоке или других добара, или сума примљене аконтације, па са добивеним остатком врши се исплата по општим већ познатим законским наређењима.

За овакав случај исплате наводи се овај пример:

Оштећеноме је досуђено на име стварне штете 150.800 динара. Вредност купљених добара или стоке, отписане на пресуди, или сума примљене аконтације износи 4.500 динара. Од досуђене штете у 150.800

динара прво се одбија проценат 3 од сто за фонд ратних инвалида, који износи 4.524 динара. Добија се остатак у 146.276 динара. Од тога остатка одбија се отписана сума куповине или аконтирана сума у 4.500 динара и добија се остатак за исплату у суми од 141.776 динара. Оштећеноме се исплаћује у обвезницама 141.000, а остатак од 776 динара задржава се у корист фонда ратних инвалида.
